

Problemes de l'Ensenyament, avui

Hi ha dues vessants en l'Educació actual molt clares: L'Educació que intenta socialitzar, és a dir, integrar a les persones en la tradició cultural del país on viuen, i l'Educació que estimula tot el que hi ha d'individualisme en nosaltres, al marge de l'entorn de l'escola. Cal dir que l'Educació socialitzant és la més adient i, potser, la més genuïna. Perquè l'afany d'integrar-se en una comunitat ètnica comporta un ferm treball d'ensenyament en tots els ordres.

Crec que en aquests moments històrics del nostre retrobament com a País en el que l'Escola ha d'ésser la capdavantera a casa nostra en la tasca d'aconseguir-ho, apareix en l'horitzó de molts pares i mestres castellans que viuen a Catalunya aquest dilema: *o ens integrem nosaltres i amb nosaltres els nostres fills i alumnes o marcarem una escola més dissortada encara que la que hem tingut fins ara*. Perquè si la integració a les tradicions del País ha de començar en fer pròpia, primàriament, la llengua catalana; en aconseguir, per exemple, que Jaume I ens sigui més familiar que els Reis Catòlics; en sentir més neguit pel problema dels regadius a Les Garrigues que no pas a Extremadura, etc., etc.,... Si tot això —i més— no forma part del bagatge espiritual i intel·lectual dels castellans que viuen a Catalunya, difícilment lograrem una Educació autènticament socialitzant. Aconseguir aquest objectiu de la manera més adequada, progressiva i humana es el que interessa. Perquè actuant contràriament podem arribar a un enfrontament irreconciliable entre mestres catalans i no catalans dins a cada escola. (Em refereixo particularment a les escoles nacionals i més concretament a les escoles nacionals de zones industrials, on hi són nombrosos els mestres castellanoparlants). I aquest enfrontament, aquesta «guerra freda», aquesta divisió en dos grups dins l'escola, ha de trencar necessàriament tot esperit d'equip. I sabem que en l'Educació, si no anem tots conjuntats —pares, educadors, alumnes i societat— res de bo s'aconsegueix. I el problema no és solament del Professorat castellanoparlant. Ho és també d'alumnes a nivell de cursos superiors. Seria interessant esbrinar-ne el motiu. Ens portaria a un estudi profund d'una problemàtica existent ara i aquí.

Un professor de Ciències Naturals a vuitè d'EGB d'un Col·legi Nacional va proposar als seus alumnes, al iniciar-se aquest curs, que les explicacions, treballs de laboratori i sortides de camp, etc., les faria en català. Era la primera experiència de *fer classe en català* que es portava a terme en aquesta escola. Va endevinar certa reacció *non grata* o al menys d'estranyesa entre part d'alumnat. L'estranyesa va ser també seva al comprovar que tots els deixebles castellanoparlants o eren nascuts a Catalunya o feia molts anys que hi vivien. Aleshores va creure necessari conèixer la voluntat dels alumnes lliurement expressada. A la votació sí — no, s'hi afegia una aclaració del perquè del vot afirmatiu o negatiu. Doncs, bé. Dels trenta-set estu-

dants de 13 i 14 anys, setze votaren no. Deu d'aquests explicarien que *no els interessava el català*. Els altres sis que no l'entenien. Aprofitant una reunió amb tots els pares dels alumnes es torna a fer aquesta proposta als pares, remarcant que no es tracta de donar les classes en català pel sol fet de fer país, sinó perquè llurs fills es posin en *rodatge* en un idioma que ha de formar part del seu futur i del seu desenvolupament com a *homes i dones* a Catalunya. Tots hi estan d'acord. Posteriorment les classes s'han fet —no continuadament— en català, i mai cap alumne ha dit que no entengués el que s'explicava, malgrat poder exigir la traducció castellana.

Aquest és el fet concret. Fet que, sens dubte, es dona també a altres escoles i a altres nivells. I ens preguntem: Per què aquest rebuig de tot el català, entre nois i noies de 13 anys nascuts a Catalunya, i després de cinc anys de tenir a les oïdes el crit constant de «volem l'Estatut d'Autonomia»? Com deia abans, seria quelcom molt interessant, i probablement punyent, investigar els motius de tota aquesta problemàtica. ¿És que tal vegada no és certa aquella afirmació feta en un moment de propaganda política: *Són catalans els qui viuen i treballen a Catalunya*?

Resumint. Crec, modestament, que en aquests moments crítics de transició, no es tracta de passar del «*prohibido hablar el catalán*», que dissortadament molts hem viscut, al «*parleu solament en català*», que sortosament pocs intenten aconseguir per camins no democràtics. Ara el més assenyat és *conscienciar* —ja s'hauria d'haver portat a terme aquesta conscienciació fa molt de temps— a tots els immigrants que viuen a Catalunya i a Catalunya pensen seguir vivint, de la necessitat d'una integració voluntària, gradual, perseverant i per sobre de tot agradable, a l'entorn cultural de casa nostra. Que aquest País que estem retrobant i que fins ara semblava que els hi pertanyia, sigui des d'ara també per a ells una casa acollidora i, si més no, veritablement adoptiva.

Penso que actuar així és fer país de soca-rel. És forjar un futur curull de nova gent integrada, sense cap empelt bord.

I penso en un cas concret de *no-conscienciació*. Penso en les classes de Llengua i Cultura Catalanes que es recomanen als mestres castellanoparlants. Tots sabem que l'èxit d'un aprenentatge d'idiomes es fonamenta en classes reduïdes (de 10 a 15 alumnes com a màxim) i utilitzant les tècniques audiovisuals. No és, doncs, pedagògic ni humà exigir aquest reciclatge als mestres en aules de 30 alumnes o més. En sessions de quatre hores seguides. Després d'una jornada de feina. Sense medis audiovisuals de cap mena. Sense compensació econòmica pels trasllats al Centre Comarcal, etc., etc.

Amb aquestes perspectives pocs castellanoparlants sentiran la temptació d'integrar-se a Catalunya. Solament hi acudirán per cercar un certificat acreditatiu de les hores d'assistència exigides.

Tal vegada, molts dels que llegiu aquestes ratlles pensareu que no és aquest el problema dels habitants de la Vall del Tenes. Certament estem de bon any. Hem inaugurat una magnífica escola de Segon Ensenyament que pensa, parla i treballa en català. No ens adormim en l'èxit. Recordem que en les rodalies de la Vall del Tenes —tot el nostre Vallès industrial— existeix viu i colpidor el problema d'anar eixamplant l'Ensenyament en català. Cal, doncs, conscienciar a tothom. Cal reconèixer que és tasca de tots fer reeixir la identitat col·lectiva de Catalunya en llibertat certament, però també en pau i esperança.

Miquel Esteban i Pallàs